Ontwikkelperspectief

Omgeving Rheineplein Borne

20 oktober 2026

Gemeente **Borne**

Inhoudsopgave

0. Wijzigingen en aanscherpingen 4
1. Inleiding 5
2. Communicatie en participatie 6
2.1 Uitgangspunten 6
2.2 Rol- en taakverdeling 6
2.3 Kaders voor communicatie met de omgeving 7
2.4 Kaders voor participatie 7
2.5 Fasering en momenten 8
2.6 Borging 8
3. Bestaande situatie 9
3.1 Historie 10
3.2 Kernwinkelgebied 11
3.3 Infra 11
3.4 Parkeren 12
3.5 Ontsluiting voor langzaam verkeer 12
3.6 Openbaar groen 13
3.7 Kwaliteiten en Kansen 13
4. Ontwikkelkansen per deelgebied 15
4.1 Deelgebied A: Park Scholtenshof 15
4.2 Deelgebied B: De Bolkshoek 16
4.3 Deelgebied C: De Bleek 16
4.4 Deelgebied D: Hoek Grotestraat-Ziekenhuisstraat 17
4.5 Deelgebied E: De Koem 17
4.6 Deelgebied F: Villa Elisabeth 18
4.7 Deelgebied G: Nieuwe Markt 18
4.8 Deelgebied H: Rheineplein 19
4.9 Deelgebied J: Locatie gemeentehuis 19
5. Herontwikkeling locatie gemeentehuis 20
5.1 Programma en functie 20
5.2 Uitgangspunt 20
5.3 Bestaande Bomen 21
5.4 Nieuwe bouwvlakken 22
5.5 Parcelering binnen de bouwvlakken 23
5.6 Hoogtes en kapvorm 23
5.7 Oriëntatie 24
5.8 Parkeren 24

5.9 Beeldregie 25
5.10 Materialen en detaillering 27
6. Beeldmateriaal 28

0. Wijzigingen en aanscherpingen

Ten opzichte van het concept-ontwikkelperspectief van 27 mei 2026 is het ontwikkelperspectief op een aantal onderdelen gewijzigd of aangescherpt. De belangrijkste wijzigingen zijn hieronder weergegeven.

Onderdeel	Wijziging
Communicatie en participatie	De verantwoordelijkheidsverdeling is verduidelijkt. De gemeente blijft verantwoordelijk voor communicatie en informatievoorziening aan de gemeenteraad en voor haar eigen publiekrechtelijke taken en besluitvorming. De ontwikkelaar wordt verantwoordelijk voor communicatie en participatie met omwonenden, ondernemers en overige belanghebbenden over de verdere planuitwerking en realisatie.
Participatie	De ontwikkelaar moet vooraf duidelijk maken welke kaders vaststaan en waar nog ruimte voor inbreng bestaat. Ook moet inzichtelijk worden gemaakt welke belangen en reacties zijn ingebracht en hoe deze bij de planuitwerking zijn meegewogen.
Bestaande bomen	De omschrijving van de drie te verplaatsen bomen is gecorrigeerd van lindes naar esdoorns. Als mogelijke nieuwe locatie is naast De Bleek ook De Bolkshoek opgenomen.
Bouwhoogte	Voor de reguliere bebouwing is naast de minimale goothoogte van 8 meter een maximale goothoogte van 12 meter toegevoegd. De maximale goothoogte voor het mogelijke hoogteaccent blijft 15 meter. Ter verduidelijking is ook het (maximaal) aantal bouwlagen benoemd.
Parkeren	Toegevoegd is de voorwaarde dat de herontwikkeling van Rheineplein 1 niet mag leiden tot een toename van de parkeerdruk in de openbare ruimte. Een ondergrondse parkeervoorziening onder de bouwvlakken blijft daarbij één van de mogelijke oplossingen.

1. Inleiding

De ambtelijke en bestuurlijke organisatie zijn recent ingetrokken in het Huis van Borne. De gemeenteraad van Borne heeft in het kader hiervan eerder besloten om het gemeentehuis aan het Rheineplein te slopen en de locatie te herontwikkelen. Een herontwikkeling op deze locatie in het centrum biedt op verschillende manieren kansen om de aantrekkelijkheid en dynamiek van het centrum te versterken. Hierbij zijn zowel functies als situering van bebouwing van belang. Ook biedt dit de mogelijkheid om de relaties tussen het park Scholtenshof, villa Elisabeth (Restaurant Dorset), Oud Borne en het centrum te versterken. Om te komen tot een herontwikkeling waarbij deze kansen kunnen worden benut, is in dit stadium eerst behoefte aan een ontwikkelperspectief voor de locatie.

Hierin kunnen afmetingen in footprint, korrelmaat bouwhoogte en beeldregie worden aangedragen, die uiteindelijk door een tender uitgezet kunnen worden in de markt.

Voorliggend document is in het kader hiervan opgesteld. Om tot specifieke uitgangspunten te komen is hierin allereerst breder gekeken dan uitsluitend de locatie aan het Rheineplein 1 ook de directe omgeving is hierin meegenomen (het brede ontwikkelgebied). Dit is gedaan vanwege de onderlinge samenhang tussen de locatie aan het Rheineplein 1 en de gebieden in de directe omgeving, waarbij wordt voorkomen dat – na de herontwikkeling van de locatie aan het Rheineplein 1 - mogelijke relevante (koppel)kansen voor toekomstige nieuwe ontwikkelingen in de directe omgeving zijn gemist.

Dit document bestaat uit een analyse van het brede ontwikkelgebied en het benoemen van de kansen die ter plaatse van het brede ontwikkelgebied worden gezien. Op basis hiervan wordt gekomen tot een beschrijving van belangrijke uitgangpunten voor een herontwikkeling aan het Rheineplein 1.

Huidige bebouwing van het centrum en de directe omgeving daarvan weergegeven, hierbij is het brede ontwikkelgebied aangegeven met een rode gestreepte lijn.

2. Communicatie en participatie

De gemeente Borne heeft haar werkwijze voor de ontwikkeling vastgelegd in de *'Communicatie- & Participatieaanpak Rheineplein 1 – d.d. 27-05-2026'*.

Voor de fase waarin de projectontwikkelaar verantwoordelijk wordt voor de verdere planuitwerking en realisatie, geldt een duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden.

De gemeente is verantwoordelijk voor de communicatie richting de gemeenteraad over de gemeentelijke besluitvorming en de voortgang van het project. De ontwikkelaar ondersteunt de gemeente hierbij waar nodig met actuele en juiste informatie.

De ontwikkelaar is zelf verantwoordelijk voor de communicatie en participatie met omwonenden en andere belanghebbenden over zijn plan, de verdere uitwerking daarvan en de realisatie. Hieronder zijn de uitgangspunten en kaders nader uitgewerkt.

2.1 Uitgangspunten

De herontwikkeling van het Rheineplein vindt plaats in een bestaande, levendige centrumomgeving, met een grote betrokkenheid van bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden. Zorgvuldige, transparante en tijdige communicatie en participatie zijn daarom belangrijke voorwaarden voor een zorgvuldig ontwikkel- en realisatieproces.

De ontwikkelaar is verantwoordelijk voor de wijze waarop hij de omgeving informeert en betrekt bij de verdere planvorming en uitvoering. Hij geeft daarbij zelfstandig invulling aan de verplichtingen die voor de initiatiefnemer voortvloeien uit de Omgevingswet en het gemeentelijke participatiebeleid, voor zover van toepassing.

De ontwikkelaar houdt daarbij rekening met de reeds doorlopen participatie, de bestuurlijk vastgestelde kaders en de belangen die in de omgeving spelen.

2.2 Rol- en taakverdeling

Voor communicatie en participatie geldt de volgende verantwoordelijkheidsverdeling.

Communicatie richting de gemeenteraad

De gemeente Borne is verantwoordelijk voor de communicatie en informatievoorziening richting de gemeenteraad over de gemeentelijke besluitvorming en de voortgang van het project.

De ontwikkelaar ondersteunt de gemeente hierbij door:

- tijdig de benodigde informatie over de planontwikkeling, planning en voortgang aan te leveren;
- waar nodig inhoudelijke toelichting te geven op het ontwerp en gemaakte keuzes;
- informatie aan te leveren die noodzakelijk is voor een zorgvuldige bestuurlijke besluitvorming en informatievoorziening.

De gemeente bepaalt op welke wijze en op welke momenten de gemeenteraad wordt geïnformeerd.

Communicatie en participatie met omwonenden en belanghebbenden

De ontwikkelaar is zelf verantwoordelijk voor de communicatie en participatie met omwonenden, ondernemers en overige belanghebbenden over zijn plan en de uitvoering daarvan. De ontwikkelaar:

- stelt hiervoor een eigen communicatie- en participatieaanpak op;
- organiseert en voert de benodigde communicatie- en participatiemomenten uit;
- zorgt voor tijdige informatie over de planvorming, procedures, planning en uitvoering;
- is voor de omgeving het aanspreekpunt voor vragen over het plan, ontwerpkeuzes, werkzaamheden en de gevolgen daarvan;
- legt vast welke reacties, belangen en ideeën naar voren zijn gebracht en op welke wijze deze bij de verdere planuitwerking zijn betrokken;
- draagt zelf zorg voor de verslaglegging en verantwoording van het door hem doorlopen participatieproces.

De gemeente heeft hierin geen organiserende of uitvoerende rol. De verantwoordelijkheid voor een zorgvuldig communicatie- en participatieproces met de omgeving ligt bij de ontwikkelaar.

2.3 Kaders voor communicatie met de omgeving

De ontwikkelaar geeft zelfstandig uitvoering aan de communicatie met de omgeving. Daarbij gelden de volgende kaders:

- de communicatie is open, begrijpelijk, tijdig en realistisch;
- duidelijk wordt onderscheid gemaakt tussen reeds vastgestelde kaders en onderdelen waarop nog invloed mogelijk is;
- de ontwikkelaar communiceert helder over planning, werkzaamheden, mogelijke hinder en wijzigingen die gevolgen kunnen hebben voor de omgeving;
- de ontwikkelaar zorgt gedurende het ontwikkel- en realisatietraject voor een duidelijk en bereikbaar aanspreekpunt;
- informatie die betrekking heeft op gemeentelijke besluitvorming of formele gemeentelijke procedures wordt feitelijk juist weergegeven.

Afstemming met de gemeente is alleen aan de orde voor zover communicatie betrekking heeft op de verantwoordelijkheden, besluitvorming of procedures van de gemeente. Deze afstemming doet geen afbreuk aan de eigen verantwoordelijkheid van de ontwikkelaar voor de communicatie met de omgeving.

2.4 Kaders voor participatie

De ontwikkelaar is verantwoordelijk voor het organiseren en uitvoeren van participatie bij de verdere uitwerking van het initiatief. De participatie vindt plaats binnen de kaders en ontwikkelrichting die door de gemeenteraad zijn vastgesteld. De ontwikkelaar:

- bouwt voort op relevante opbrengsten uit eerdere participatietrajecten;
- maakt vooraf duidelijk welke onderdelen van het plan vaststaan en op welke onderdelen nog ruimte bestaat voor inbreng;
- betrekt omwonenden en andere relevante belanghebbenden op passende momenten bij de verdere uitwerking;
- maakt inzichtelijk welke reacties, zorgen, belangen en ideeën naar voren zijn gebracht;
- maakt inzichtelijk hoe deze inbreng is meegewogen en wat deze al dan niet heeft betekend voor het plan;
- legt het participatieproces en de resultaten daarvan deugdelijk vast.

Participatie betekent niet dat overeenstemming met alle betrokkenen moet worden bereikt. Het doel is belanghebbenden op een zorgvuldige manier bij de planontwikkeling te betrekken en hun belangen kenbaar en meeweegbaar te maken.

2.5 Fasering en momenten

De ontwikkelaar stemt zijn communicatie en participatie af op de verschillende fasen van het project. Daarbij wordt in ieder geval aandacht besteed aan:

1. verdere plan- en ontwerpuitwerking;
2. ruimtelijke en andere relevante procedures;
3. voorbereiding van de uitvoering;
4. bouw- en realisatiefase;
5. eventuele tijdelijke inrichting of tijdelijk gebruik van het gebied.

De aard en intensiteit van de communicatie en participatie worden door de ontwikkelaar afgestemd op de betreffende fase, de onderwerpen waarover nog ruimte voor inbreng bestaat en de gevolgen van werkzaamheden voor de omgeving.

2.6 Borging

De ontwikkelaar maakt bij de verdere planuitwerking inzichtelijk hoe hij invulling geeft aan zijn verantwoordelijkheid voor communicatie en participatie.

De wijze waarop de ontwikkelaar het participatieproces heeft uitgevoerd en verantwoord, kan worden betrokken bij de gemeentelijke beoordeling van het initiatief voor zover dit relevant is voor de betreffende gemeentelijke besluitvorming.

De ontwikkelaar blijft gedurende het gehele ontwikkel- en realisatietraject verantwoordelijk voor zijn eigen communicatie en participatie met de omgeving.

De gemeente blijft verantwoordelijk voor haar eigen communicatie richting de gemeenteraad en voor communicatie die rechtstreeks samenhangt met haar eigen publiekrechtelijke taken en besluitvorming.

3. Bestaande situatie

Het brede ontwikkelgebied bevindt zich aan de zuidzijde van het kernwinkelgebied van Borne.

Naast het voormalige gemeentehuis aan het Rheineplein 1 bevat het brede ontwikkelgebied het Rheineplein met een deel van de hieraan grenzende bebouwing (noordzijde voormalig gemeentehuis), een aantal parkeerplaatsen (rondom het voormalige gemeentehuis; de Koem, de Nieuwe Markt en de Bolshoek), het Scholtenshof park (zuidzijde voormalig gemeentehuis), Villa Elisabeth (Restaurant Dorset) (zuidoostzijde voormalig gemeentehuis), reguliere woonbebouwing (zuidoostzijde voormalig gemeentehuis) en bebouwing met gemengde functies (zuidoost- en zuidwestzijde voormalig gemeentehuis).

Ten oosten van het brede ontwikkelgebied bevindt zich beschermd dorpsgezicht Oud Borne.

Luchtfoto van het brede ontwikkelgebied in de directe omgeving daarvan weergegeven. Het gebied is hierin aangegeven met de witte gestreepte lijn.

3.1 Historie

De historische wegen zijn in oud Borne nog aanwezig, maar in het centrumgebied op verschillende punten aangepast.

1. De Grotestraat ter plaatse van parkeerterreinen Nieuwe Markt en De Koem bestond eerder niet. De doorgaande routes liepen toen door Oud Borne via de Oude (Protestantse) kerk in Oud Borne.

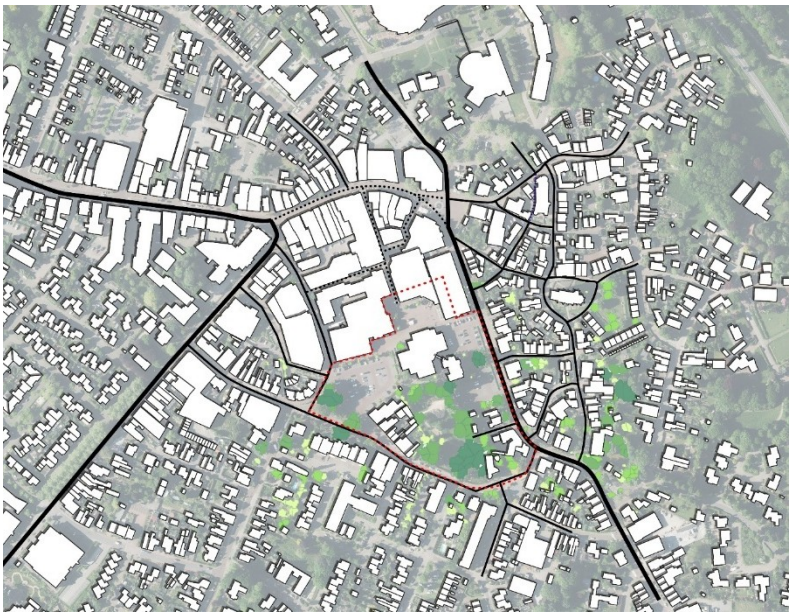
2. Vroeger stroom de Bornsche beek door het centrum van Borne en voorzag de omgeving van drinkwater, irrigatie en andere huishoudelijke en industriële doeleinden. Met de stedelijke ontwikkeling is de beek in kern Borne verdwenen.

3. De Bakkersteeg liep rechtdoor richting de Ziekenhuisstraat en deelde het studiegebied in tweeën.

Centrum Borne met daarin de historische (water)wegen aangegeven.

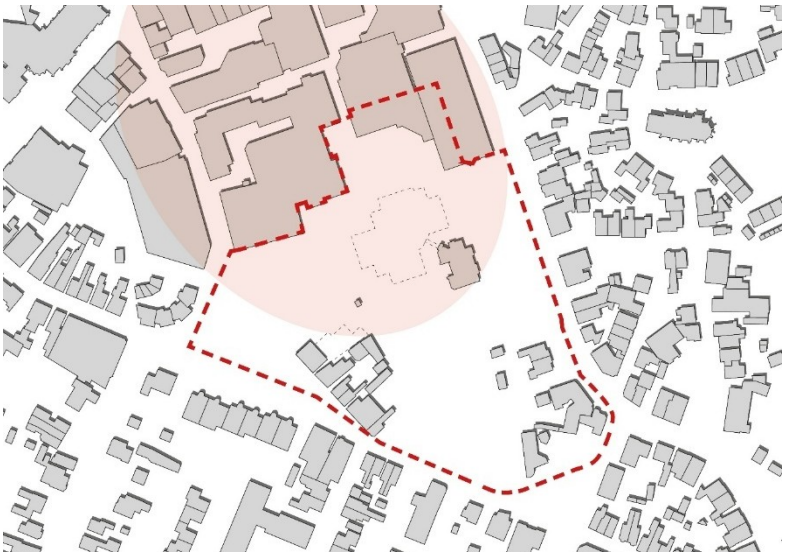
De huidige verkeerssituatie leidt het verkeer niet langer door de Grotestraat richting de Bornerbroeksestraat (richting de snelweg A1) maar loopt rechtdoor via de Bekenhorst richting de N743. Deze ontsluit het Huis van Borne (de nieuwe locatie van het gemeentehuis).

Huidige verkeersstructuur.

3.2 Kernwinkelgebied

Het ontwikkelgebied bevindt zich aan de zuidoostzijde van het kernwinkelgebied. De gevels rondom De Bolshoek, het Rheineplein en de Nieuwe Markt bestaan op maaiveld voor een groot deel uit winkelpuien. Door de aanwezigheid van twee supermarkten aan De Bolshoek en de Nieuwe Markt is een deel van deze puien afgeplakt of dichtgezet.

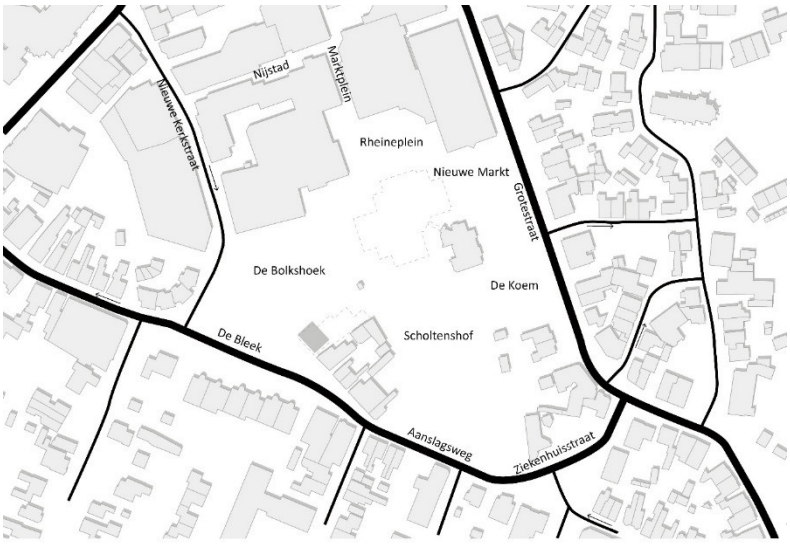
Ontwikkelgebied met bestaande bebouwing, waarvan het kern winkelgebied is gemarkeerd.

3.3 Infra

Vanaf de zuidzijde is het ontwikkelgebied te bereiken via de Grotestraat. Deze straat is bereikbaar via de Rondweg vanaf Hengelo (N743) en afslag 30 Hengelo van de A1. Deze weg leidt via de Bekenhorst naar de noordelijk gelegen wijk Stroom Esch en leidt via de Stroom-Eschlaan terug naar de N743.

Vanaf de Grotestraat is via de Ziekenhuisstraat/ Aanslagweg/ De Bleek het parkeerterrein De Bolkshoek en de Stationsstraat te bereiken.

Aan de noordzijde is het ontwikkelgebied ook via de Grotestraat (noord) te bereiken vanaf Bornerbroek en afslag 29 Borne-West van de A1 en vanaf Zenderen via de Prins Bernhardlaan. Via de eenrichtingsweg Nieuwe Kerkstraat is het parkeerterrein De Bolshoek te bereiken. Via De Bleek/ Aanslagweg/ Ziekenhuisstraat kun je met de auto weer op de Grotestraat (zuid) komen.

Infra gemotoriseerd verkeer.

3.4 Parkeren

Binnen het plangebied liggen drie parkeerterreinen – De Bolkshoek, de Nieuwe Markt en De Koem .

De Bolkshoek heeft twee toegangen. Vanaf de noordzijde vanuit de Nieuwe Kerkstraat en vanuit de zuidzijde vanaf De Bleek. Daarnaast is er een ontsluiting voor fiets- en voetgangers, hulpdiensten en de markt om vanaf deze parkeerplaats op het Rheineplein te komen. De Nieuwe Markt en De Koem zijn beide ontsloten vanaf de Grotestraat (zuid) en voor Villa Elisabeth (Restaurant Dorset) met elkaar verbonden. Daarnaast is parkeren langs de Grotestraat, Ziekenhuisstraat, Aanslagsweg en De Bleek mogelijk. Aan De Bleek zitten ter plaatse van de woningen en ondernemingen enkele langsparkeerplaatsen.

Bestaande parkeerplaatsen met ontsluiting.

3.5 Ontsluiting voor langzaam verkeer

Om fietsend of wandelend via de zuidzijde het kernwinkelgebied te bereiken wordt veel gebruik gemaakt van het park. In onderstaande afbeelding zijn de meest gebruikte routes aangegeven. Daarbij is ook aangegeven hoe langzaam verkeer zich vanaf de Nieuwe Kerkstraat en de Grotestraat richting het Rheineplein beweegt. Er zijn vraagtekens geplaatst op plekken waar de toegankelijkheid en routing voor fietsers onduidelijk is.

Ontsluiting van het ontwikkelgebied voor langzaam verkeer.

3.6 Openbaar groen

Binnen het ontwikkelgebied ligt park Scholtenshof met veel waardevolle oude bomen. Het park opent zich aan de Aanslagweg, waardoor de woningen aan de zuidzijde van deze weg de parkwand vormen. De rij woningen aan De Bleek en de Grotestraat liggen met hun achterkanten naar het park, waarbij de parkzijde is begrensd met groene erfafscheidingen. Villa Elisabeth, het voormalig gemeentehuis en het paviljoen aan de Ziekenhuisstraat 2 zijn voorzieningen waar bezoekers op afkomen en sluiten met een open verbinding aan op het park.

Openbaar groen in de huidige situatie.

3.7 Kwaliteiten en Kansen

De huidige situatie bezit veel kwaliteit, maar ook enkel knelpunten. Met de nieuwe ontwikkeling rondom het Rheineplein dient zich een kans aan de kwaliteiten te behouden en waar mogelijk te versterken en knelpunten te verbeteren.

Kwaliteiten

- Park Scholtenshof.
- Bestaande bomen, hagen en plantenvakken.
- Warenmarkt en evenementen op Rheineplein.
- Alzijdigheid van het bestaande gemeentehuis.
- Toegankelijkheid en dorpse karakter vanaf het Rheineplein naar het kernwinkelgebied voor langzaam verkeer.

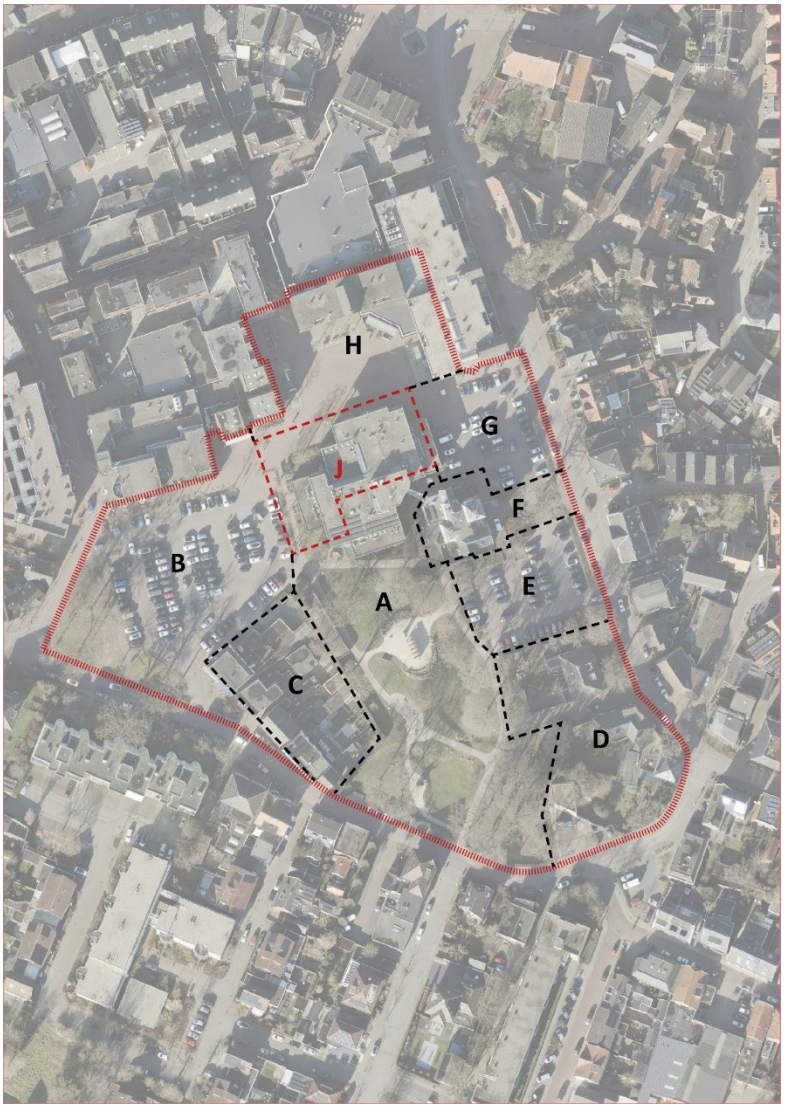
Kansen

- Verbeteren van de toegankelijkheid en de helderheid van de entrees van park Scholtenshof.
- Verbeteren verkeersveiligheid en ruimtelijke kwaliteit door het voor auto's fysiek scheiden van de twee parkeerplaatsen vanaf de Grotestraat.
- Verbetering van de toegankelijkheid voor langzaam verkeer van villa Elisabeth naar Oud Borne.
- Wijziging van de gevels rondom het Rheineplein om een meer dorps karakter te krijgen.
- Verbeteren van de verblijfskwaliteit op het Rheineplein.
- Alzijdigheid van de nieuwe ontwikkeling op de locatie van het huidige gemeentehuis.
- Zicht vanaf het kernwinkelgebied op het park.
- Zicht vanaf De Bolkshoek op de kerktoren van Oud Borne.
- Versterken van het groene karakter, waardoor hittestress afneemt.
- Verbeteren van de toegankelijkheid voor langzaam verkeer vanaf, en de verblijfskwaliteit van de Nieuwe Kerkstraat en de Grotestraat naar het Rheineplein.
- Verkeersluw maken van de Nieuwe Kerkstraat.
- Herinrichting parkeer en fietsvoorziening.

- Verbeteren van de verblijfskwaliteit en ontmoetingsfunctie van park Scholtenshof en toevoegen van programma.
- Ruimte creëren voor aantrekkelijke functies die reuring toevoegen aan de beleving van het centrum (bv. Horeca)
- Meer ruimte creëren rondom rijksmonument villa Elisabeth (restaurant Dorset)

4. Ontwikkelkansen per deelgebied

Het brede ontwikkel gebied is op te delen in verschillende deelgebieden, waarbij voor elk deelgebied specifieke uitgangspunten en kansen kunnen worden benoemd. Dit maakt het mogelijk om per deelgebied te anticiperen op verschillende ontwikkeltempo's en eigendomsverhoudingen binnen één visie.

Deelgebieden binnen Ontwikkelgebied Rheineplein.

4.1 Deelgebied A: Park Scholtenshof

De herkenbaar van het park als entiteit kan verbeterd worden. Er zijn verschillende mogelijkheden dit te bewerkstelligen:

- Verbeteren zichtbaarheid.
- Markeren van de entrees.
- Consistente beeldtaal voor inrichtingselementen.
- Verplaatsen trafo
- Ontmoetingsfunctie nader invullen

Vanaf het kerncentrumgebied zou het park beter zichtbaar moeten worden. Dit kan worden meegenomen in ontwikkelgebied J.

Om tot een kwaliteitsverbetering van het park te komen speelt het idee om de toegangen nadrukkelijker te markeren en het park aantrekkelijker en herkenbaarder te maken. Hierbij wordt gedacht aan subtiele architectonische elementen zoals een poort of zuilen. Daarnaast kan een consistente beeldtaal van het park worden ontwikkeld door de verschillende entrees te voorzien van kenmerkende paaltjes of andere kleine elementen, zodat de bezoekers duidelijk herkennen waar het park begint.

Met Enexis lopen gesprekken over het verplaatsen van het transformatorgebouw wat bij de entree van de De Bolkshoek staat. Hierdoor kan een open en meer toegankelijker ingang tot het park worden bewerkstelligd.

4.2 Deelgebied B: De Bolkshoek

Het parkeerterrein kan ontsloten worden vanaf één hoofd ontsluiting vanaf De Bleek. Daardoor kan rust ontstaan voor de entree van de supermarkt en blijft tussen de supermarktentree en de parkeerplaatsen ruimte voor langzaam verkeer en fiets parkeren over. De parkeerplaats kan volledig omrand worden met hagen.

4.3 Deelgebied C: De Bleek

Het bebouwingslintje langs De Bleek is georiënteerd op de straat en heeft een achterkant richting het park.

Het historische lintje maakt onderdeel uit van de route naar de kerk, vanaf de hoofdroute vanuit Hengelo, zoals te zien in op de kaart uit 1900. Tot ongeveer 1960 is het stedenbouwkundige bouwblok tussen de Nieuwe Kerkstraat en de Grotestraat niet doorsneden en bleef het lint tot aan de kerk intact. Tussen 1900 en 1940 ontstond de groene brink op de hoek van de Hofstraat met de Nieuwe Kerkstraat. In de jaren ’70-’80 is er ter plaatse van De Bolkshoek bebouwing gesloopt en tussen de jaren ’80 en ’90 is het kernwinkelgebied van Borne gebouwd.

Van het bebouwingslintje is door de jaren steeds meer afgesnoept, maar geeft nog steeds een duidelijk stedenbouwkundige structuur richting de St. Stephanuskerk en heeft daarmee een waarde.

Kaart uit 1900
(bron: geo.overijssel.nl)

Om de openbare ruimte van De Bolkshoek beter in te kaderen met pleinwanden zou een toekomstige ontwikkeling wenselijk zijn waarbij het pand aan de Bleek 3-4 wordt herbestemt en op de kavel grenzend aan het parkeerplein een nieuwe ontwikkeling mogelijk te maken met woningbouw.

Door de nieuwe toegang tot de parkeerplaats te verleggen naar De Bleek is er ruimte voor het lint voor bomen en beplanting, waardoor er een passender woonsfeer ontstaat.

Het bestaande unieke pand aan De Bleek op nummer 2 zou bezien moeten worden op cultuurhistorische waarde, evenals de hoek op nummer 1. De tussen liggende panden zouden, bij een toekomstige vraag, eventueel herbouwd kunnen worden.

Mogelijke ontwikkeling op de locatie naast De Bleek 3-4.

4.4 Deelgebied D: Hoek Grotestraat-Ziekenhuisstraat

Op het kruispunt Grotestraat – Horststraat - Ziekenhuisstraat staan woon/werkpanden uit 1912 (architect F. Morselt), 1933 (architect Van Hal) en 1928 (architect E. Jansen). Deze panden zijn opgenomen in de cultuurhistorische waardenkaart van Borne als beeldbepalende panden.

De woningen zijn georiënteerd op de Grotestraat en grenzen met hun achtertuin, gescheiden door een stevige groenzone met oude bomen, aan het park.

Aan de Ziekenhuisstraat 2 staat, grenzend aan dit cluster historische panden, een paviljoen uit 1993. De buitenruimte van het paviljoen staat in verbinding met het park. In de toekomst is het denkbaar dat dit pand een aanvullende functie in het park bekleedt. Denk aan een uitspanning met terras of gelijkwaardig.

Panden met een cultuurhistorische waarde binnen het brede ontwikkelgebied.

Blauw is een Rijksmonument en groen is beeldbepalend.

4.5 Deelgebied E: De Koem

Deze parkeerplaats kan volledig omrand worden met hagen en een betere, meer herkenbare toegang krijgen tot het park Scholtenshof.

4.6 Deelgebied F: Villa Elisabeth

Villa Elisabeth is het enige Rijksmonument binnen het plangebied. Het is in 1895 ontworpen door Gerrit Beltman in de eclectische bouwstijl met Neo-Renaissancistische, Gotische en Chaletstijl elementen voor Albert Spanjaard. In 1930 is dit voor een geruime periode (onderdeel van) het gemeentehuis van Borne geweest.

Om de villa een direct verbinding richting oud Borne te verschaffen kan de verbindingsweg tussen parkeerplaats Nieuwe Markt en De Koem vervallen en ten gunste komen aan de vergroening van deze zone. Dit maakt dat ook de verbindingen tussen park Scholtenshof en het (winkel)centrum met Oud Borne worden verbeterd.

4.7 Deelgebied G: Nieuwe Markt

De parkeerplaats kan worden afgesloten van De Koem en volledig omrand worden met hagen. Ter plaatse van het Rheineplein blijft de toegang voor hulpdiensten. De hoofdontsluiting vanaf de Grotestraat kan verder naar het zuiden worden verplaatst, waardoor tussen de supermarktentree en de parkeerplaatsen een duidelijker en veiligere ruimte voor langzaam verkeer en fiets parkeren overblijft.

Parkeerplaatsen Bolkshoek, Nieuwe Markt en De Koem

4.8 Deelgebied H: Rheineplein

Het Rheineplein heeft op dit moment niet de beeldkwaliteit passend bij rijksmonument Villa Elisabeth en park Scholtenshof. Het is gewenst om zowel het plein als de gevels van de omliggende bebouwing een kwaliteitsimpuls te geven.

- Kansen plein
    - Vergroenen om de verblijfskwaliteit op het plein te versterken.
    - Koninginne-boom verplanten om zichtlijn op kerk oud Borne te versterken.
    - Nieuwe zichtlijn vanaf Marktplein naar park Scholtenshof.

- Kansen gevels
    - Optoppen bebouwing met markante kappen biedt een kans voor een betere afronding van het plein.
    - Gevelverbetering van de bestaande gevels is wenselijk.

Er ligt hier een kans voor pandeigenaren om de technische en financiële haalbaarheid ervan te onderzoeken.

De bestaande bebouwing rondom het Rheineplein zou opgetopt kunnen worden met appartementen voorzien van markante kappen.

De éénlaagse bebouwing in de hoek kan voorzien worden van gevel- en/of dak beplanting.

4.9 Deelgebied J: Locatie gemeentehuis

Het bestaande gemeentehuis wordt gesloopt. Dit biedt onder meer kansen aanwezige kwaliteiten te versterken – zoals zichtlijnen op (de kerk in) Oud Borne, villa Elisabeth en het park Scholtenshof, de toegankelijkheid van het park vanaf het noorden van het kernwinkelgebied en het vrijzetten van de monumentale villa Elisabeth. . Deze locatie geeft ruimte voor woon-, horeca, verblijfs- en werkfuncties die de overgang van het kernwinkelgebied naar het omringende woongebied versterken en tegelijkertijd een bijdrage leveren aan een dynamisch en leefbaar centrum.

5. Herontwikkeling locatie gemeentehuis

Het voormalige gemeentehuis wordt gesloopt. Dit biedt kansen aanwezige kwaliteiten te versterken. Dit hoofdstuk geeft in beeld en onderbouwing aan op welke wijze bebouwing kan worden toegevoegd aan deze markante locatie binnen het centrum van Borne.

5.1 Programma en functie

Deze prominente plek als wig tussen het kernwinkelgebied en het park vraagt in de plint om een openbare functie. Als uitgangspunt wordt gedacht aan horeca, vrijetijdeconomie of verblijfsrecreatie eventueel gecombineerd met wonen vanaf de eerste verdieping. De invulling moet een sterke relatie hebben met de omliggende buitenruimte en bijdragen aan een langer verblijf in het centrum.

Met het voorzien in een woonfunctie wordt bijgedragen aan een duidelijke gebleken behoefte. Het voorzien in uitsluitend een woonfunctie is niet wenselijk op deze unieke locatie in het centrum. Hiervoor zijn andere locaties (bijvoorbeeld net buiten het centrum) over het algemeen beter geschikt. In het kader van de leefbaarheid en dynamiek is het van belang om toe te zien op een functie die interactie en ontmoeting met zich meebrengt.

- Er is behoefte aan woningbouw, met een voorkeur voor een woonconcept dat aansluit bij zowel jongere als oudere doelgroepen.
- Met huur of koopappartementen met differentiatie in grootte (en daarmee ook in prijs) wordt gezorgd voor een meer evenwichtige verdeling in het centrum. De verdeling van het mogelijke woonprogramma kan er dan als volgt uit zien: 30%: sociale huur en/of betaalbare koop 40%: koop en/of huur in het middensegment 30%: koop en/of huur in de vrije sector. Hierbij is het van belang dat woningen levensloopbestendig worden gerealiseerd.
- Geclusterde en toegankelijke woonvormen, met ontmoetingsruimte (in de nabijheid), hebben de voorkeur. In de regionale woonzorgvisie is een aanzienlijke opgave opgenomen om geclusterde wooncomplexen te realiseren, waarbij het belangrijk is dat voorzieningen in de nabijheid zijn.
- Voor koopappartementen geldt dat personen die vermeld staan op de voorkeurslijst van woningzoekenden van de gemeente Borne als eerste het recht van koop hebben.

5.2 Uitgangspunt

Om tot een ontwikkelingsgebied te komen zijn er enkele zichtlijnen als uitgangspunt genomen. Het zicht vanaf de Nieuwe Kerkstraat richting de Oude (Protestantse) kerk in Oud Borne en het zicht vanaf de Nieuwe Markt (vanaf de Bakkersteeg) naar het park. Ook is het zicht op en vanaf villa Elisabeth maatgevend. Er is een kans om vanaf De Bleek en De Bolkshoek via het park de achterkant van de villa in beeld te krijgen. Als hoofd uitgangspunt dient het zicht vanaf de Grotestraat op en vanaf de villa.

Met uitzondering tot dit laatstgenoemde uitgangpunt – wat altijd al als uitgangspunt heeft gediend – geldt dat alle zichtlijnen in de huidige situatie zijn geblokkeerd door het bestaande gemeentehuis. Het creëren van de genoemde nieuwe zichtlijnen levert een directe meerwaarde op voor de herontwikkeling ten opzichte van de huidige situatie. Deze nieuwe zichtlijnen op Oud Borne en park Scholtenshof zorgen voor meer beleving dan deze locatie.

Zichtlijnen als uitgangspunt voor de nieuwe ontwikkeling.

5.3 Bestaande Bomen

Om tot een passend ontwikkelgebied te komen is het wenselijk om vier bomen te verplaatsen. De Koninginneboom staat in de zichtlijn naar de Protestantse kerk. We onderzoeken of het mogelijk is deze boom te verplaatsen naar een andere plek op het Rheineplein. Bij voorkeur voor de zijgevel van de Lidl.

De drie Esdoorns tussen het oude gemeentehuis en parkeerplaats De Bolkshoek kunnen een nieuwe plek krijgen langs De Bleek ter plaatse van de aangevulde beplantingszone voor De Bleek of op de Bolkshoek.

Te verplaatsen van bomen.

5.4 Nieuwe bouwvlakken

Bouwvlak A blijft met de oostelijke rooilijn ruim achter de voorgevel van villa Elisabeth en ligt met de noordelijke rooilijn uit de zichtlijn op de Oude (Protestantse) kerk in Oud Borne.

Bouwvlak B ligt met de noordelijke rooilijn uit de zichtlijn op de Oude (Protestantse) kerk in Oud Borne en zorgt met de westelijke rooilijn dat de rijbaan (aanrijroute hulpdiensten) van parkeerplaats De Bolkshoek gehandhaafd kan blijven.

Afstand van de nieuwe bouwvlakken tot de bestaande bebouwing.

De bouwvlakken vormen de maximale bouwgrenzen waarbinnen een nieuwe ontwikkeling plaats kan vinden. Voor bouwvlak A is dat maximaal 15x30 meter en voor bouwvlak B is dat maximaal 20x27,5 meter.

Een kleiner bouwvolume is daarbij mogelijk, maar een bouwvolume wat over de grenzen van deze vlakken heen gaat is niet toegestaan.

Tussen de bouwvlakken A en B zit een onbebouwde zone, met een breedte van minimaal 7 meter, die vanaf de Nieuwe Markt (Bakkerssteeg) de zichtlijn borgt en toegang geeft tot park Scholtenshof.

Afmeting van de bouwvlakken.

5.5 Parcelering binnen de bouwvlakken

In onderstaande is met rode lijnen aangegeven met welke parcelering binnen het beoogde bouwvlak minimaal rekening gehouden moet worden. Met parcelering van de gevel wordt bedoeld: de manier waarop een gevel (de buitenmuur van een gebouw) visueel en ruimtelijk is opgedeeld in kleinere delen of 'percelen'.

Deze randvoorwaarde is van belang om de nieuwe centrumbebouwing in schaal te verkleinen zodat deze beter aansluit bij het omliggende kleinschalige woongebied en Oud Borne.

Gewenste parcelering binnen de bouwvlakken en de mogelijkheid voor een accent.

5.6 Hoogtes en kapvorm

Uitgangspunten ten aanzien van de dakvorm en de hoogte van de bebouwing binnen de bouwvlakken is een zadelkap met een minimale goothoogte van 8 meter en een maximale goothoogte van 12 meter (minimaal 3, maximaal 4 bouwlagen). De kaphelling moet daarbij minimaal 45 graden zijn en is met de kopgevel georiënteerd naar het Rheineplein.

Op voorgaande afbeelding is met het donkerrode vlak de mogelijkheid voor een hoogteaccent aangegeven. Uitgangspunt van het accent is een maximale goothoogte van 15 meter (maximaal 5 bouwlagen) en een zadelkap zoals hierboven beschreven.

De goothoogtes van de verschillende aan elkaar grenzende parceleringen moeten minimaal 1,5 meter in hoogte van elkaar verschillen.

5.7 Oriëntatie

De nieuwe bouwvlakken vormen de scheiding tussen verschillende parkeerplaatsen, het Rheineplein en het park Scholtenshof (openbaar gebied). Dat betekent dat de beoogde nieuwe bebouwing meerdere voorgevels aan verschillende kanten heeft. De beoogde nieuwbouw is hierdoor bijna geheel alzijdig. In onderstaand figuur is aangegeven aan welke zijden sprake is van een dergelijke voorgevel.

Op de plaatsen waar geen sprake is van een voorgevelsituatie kan in de plint (begane grond) – indien nodig - een vorm van distributie plaatsvinden en kunnen bergingen of opslag worden gesitueerd, zodat dergelijke functies zo min mogelijk afbreuk doen aan de beleefbare ruimtelijke kwaliteit.

Met een dikke rode lijn is aangegeven waar binnen de nieuwe bouwvlakken sprake is van een voorgevelsituatie.

5.8 Parkeren

Als voorwaarde geldt dat de herontwikkeling van het Rheineplein 1 niet mag leiden tot een toename van de parkeerdruk in de openbare ruimte.
Om aan de parkeeropgave te voldoen die bij de nieuwe bouwopgave hoort kunnen de functies in bouwvlak A en B mogelijk gezamenlijk gebruik maken van een ondergrondse parkeerkelder. Daarbij bestaat de mogelijkheid de parkeerkelder tot buiten het bouwvlak richting Rheineplein te realiseren. Hierdoor ontstaat voldoende ruimte voor zowel bergingen als parkeren. De beoogde toegang van de parkeergarage onder de ontwikkellocatie is mogelijk vanaf het parkeerterrein de Nieuwe Markt.

Vanaf parkeerplaats de Nieuwe Markt kan de parkeergarage ontsloten worden.

5.9 Beeldregie

De keuze om de nieuwe ruimtelijke ontwikkeling in Borne vorm te geven met een kleinschalige parcelering en bouwvolumes voorzien van kappen is stedenbouwkundig goed te onderbouwen vanuit de bestaande ruimtelijke context en kwaliteitsprincipes. Het dorpse karakter van Borne wordt gekenmerkt door een fijnmazige kavelstructuur, individuele bebouwing en overwegend hellende dakvormen.

Door hierop aan te sluiten wordt voorkomen dat de ontwikkeling een te stedelijke of grootschalige uitstraling krijgt. Bovendien draagt een opdeling in kleinere volumes bij aan een passende maat en schaal, waardoor de bebouwing beter aansluit bij de menselijke beleving en het bestaande straatbeeld.

Tot slot bevordert een kleinschalige parcelering de variatie en ritmiek in de gevelwand, wat de ruimtelijke kwaliteit en herkenbaarheid van het gebied vergroot. Hiermee ontstaat een samenhangend maar gedifferentieerd geheel dat recht doet aan de identiteit van Borne. Het gevelaanzicht van de nieuwe ontwikkeling mag aan de zijdes grenzend aan het belangrijke rijksmonument Villa Elisabeth niet concurrerend zijn.

Zadelkappen versterken het dorpse karakter.

Voorbeeld van kleine parcelering met helder zadeldaken.

Afwisseling in hoogte van bouwvolumes.

Verschillende bouwhoogtes binnen één bouwblok

Oriëntatie van de topgevels naar de belangrijkste openbare ruimte.

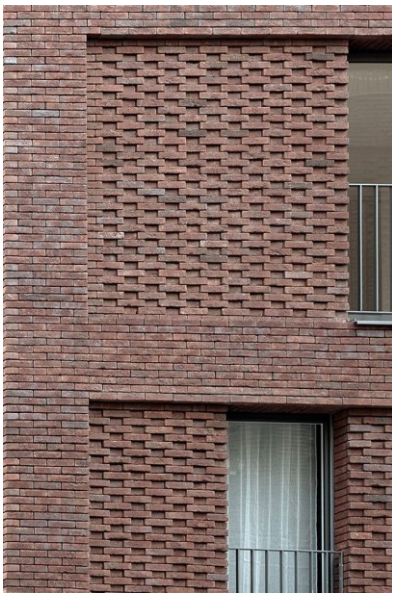
5.10 Materialen en detaillering

Het hanteren van metselwerk als primair materiaal, in combinatie met een verfijnde detaillering, vormt een passend uitgangspunt voor nieuwbouw in Borne. De bestaande bebouwing in het dorp wordt in hoge mate gekenmerkt door baksteenarchitectuur, waardoor metselwerk bijdraagt aan de continuïteit en herkenbaarheid van het straatbeeld. Door aan te sluiten bij dit materiaalgebruik wordt de nieuwe ontwikkeling vanzelfsprekend ingebed in de ruimtelijke en cultuurhistorische context.

Daarnaast biedt metselwerk ruime mogelijkheden voor nuance en verfijning in de architectonische uitwerking. Door middel van subtiele variaties in verbanden, voegwerk, reliëf, gevelopeningen en overgangen tussen bouwdelen kan een rijk en gelaagd gevelbeeld worden gecreëerd. Deze detaillering voorkomt een vlakke en monotone uitstraling en sluit aan bij de ambachtelijke traditie die kenmerkend is voor dorpsbebouwing. Het resultaat is een architectuur die op ooghoogte aantrekkelijk is en bijdraagt aan de belevingskwaliteit van de openbare ruimte.

Verder draagt een zorgvuldige detaillering bij aan de menselijke maat en schaal van het plan. Door aandacht te besteden aan elementen zoals kozijnen, dakranden en entreepartijen ontstaat een leesbare en uitnodigende architectuur, waarin individuele woningen herkenbaar blijven binnen het geheel. Dit versterkt de identiteit van de ontwikkeling en sluit aan bij de kleinschalige structuur van Borne.

Tot slot heeft de keuze voor metselwerk ook een duurzaamheidsaspect: baksteen is een robuust, onderhoudsarm en verouderingsbestendig materiaal dat goed past bij een toekomstbestendige ontwikkeling. In combinatie met een verfijnde detaillering resulteert dit in een hoogwaardige, duurzame en contextgevoelige architectuur die de ruimtelijke kwaliteit van het dorp versterkt.

6. Beeldmateriaal

